

35 МІЖНАРОДНА БАЛАДНА КОНФЕРЕНЦІЯ SIEF У КИЄВІ

Леся ВАХНІНА

Журнал “Народна творчість та етнографія” вже висвітлював діяльність Міжнародної комісії з вивчення народних пісень та балад, яка активно працює при SIEF — Міжнародному Товаристві етнологів та фольклористів (матеріал про попередню 34 баладну конференцію в Ризі див. у II-му номері за 2005 рік). Однією з важливих форм її діяльності стали щорічні міжнародні конференції, що відбуваються в різних країнах Європи та США. Україна вперше стала місцем проведення саме у Східній Європі нової 35-ї Міжнародної баладної конференції SIEF, яка відбулася в Києві 6–11 липня 2005 року в Інституті мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Вибір місця проведення конференції не був випадковим, адже Інститут є однією з провідних народознавчих установ не тільки в Україні, а й у світі. Видані ним праці вже давно увійшли до міжнародного наукового обігу, а співробітники Інституту гідно репрезентують українську етнологічну та фольклористичну науку не тільки на міжнародних конгресах та конференціях, а й працюючи в різноманітних Міжнародних наукових комісіях. Все більше привертають міжнародну нау-

кову громадськість ті позитивні демократичні зміни, що відбуваються в Україні після перемоги Помаранчевої революції. Не випадково в одному з інтерв'ю для українського радіо віце-президент Міжнародної комісії з вивчення народних пісень та балад проф. Ізабель Пір (Бельгія) відзначила: “Ми приїхали в країну, що перемогла”.

Слід відзначити, що згадана конференція стала однією з найчисельніших за кількістю учасників — більше 50 осіб, із них майже 40 — з країн Європи (Бельгія, Франція, Німеччина, Великобританія, Португалія, Словенія, Туреччина, Румунія, Польща, Хорватія, Болгарія, Литва, Білорусь), а також із США, Канади та Австралії. Конференцію можна назвати найбільш представницькою, адже переважна більшість доповідачів — це відомі фольклористи, керівники університетських кафедр та наукових інститутів, директор Елфінстонського Інституту Університету м. Абердин з Шотландії проф. Іан Рассел, директор Інституту фольклору Румунської Академії Наук проф. Сабіна Іспас, директор Інституту етномузикології Словенської Академії Наук, віце-президент Комісії проф. Марієтка Голец-Каучіч, директор Інституту ук-

раїнських студій університету м. Альберта з Канади проф. Наталка Кононенко, зав. відділу славістики Інституту мистецтвознавства, етнографії та фольклору Білоруської АН проф. Олександр Морозов та ін.

Проблематика конференції дала можливість висвітлити найрізноманітніші аспекти дослідження балад, від аналізу їх міфологічних та історичних джерел до сучасного побутування у фольклорному репертуарі. Великий інтерес викликали також проблеми взаємодії балади з іншими жанрами фольклору та літературними творами, а також переклади балад. Робочими мовами конференції були англійська, французька та німецька, які мають однаковий статус в SIEF. Гарне володіння іноземними мовами показали й українські науковці, які репрезентували на конференції українську фольклористичну науку. Незважаючи на відсутність синхронного перекладу, зал засідань ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України завжди був заповнений бажаними послухати цікаві доповіді своїх колег, більшість з яких ілюструвалася як за допомогою сучасного технічного обладнання, так і власним виконанням балад або ж імпровізаціями на роялі.

Провідний науковий співробітник Інституту, член оргкомітету В. А. Юзвенко та зав. бібліотекою О. О. Роєнко підготували виставку фольклористичних праць і збірників балад, ви-

даних в Україні та за кордоном. Програма і тези конференції були видані за участі співробітників редакційно-видавничого центру Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Редагування текстів англійською мовою здійснила науковий співробітник І. Головаха.

Наукова програма конференції була вдало доповнена цілим рядом культурних заходів, концертів, екскурсій та цікавих зустрічей. Це засвідчують і численні листи, що надійшли на ім'я директора Інституту Ганни Скрипник, членів оргкомітету Л. Вахніної та І. Головахи від багатьох її учасників. Хочемо ознайомити наших читачів з деякими фрагментами з листів. Від *Сімони Деліч (Хорватія)*: "Дуже дякуємо за проведення гарної баладної конференції. З великим інтересом ознайомила з діяльністю та працями ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, а також побачила вашу чудову країну. На мою думку, конференція була дуже добре організована, відчувався баланс між цікавими доповідями та екскурсіями". Від *Вільяма Бернарда МакКарті (США)*: "Ваша щирість та щирість Вашого Інституту завжди залишиться в нашій пам'яті. Нам дуже сподобались театри, музеї... та подорож до Чернігова, а також чудові подарунки: компакт-диски з фотографіями, видання дум. Я передам свій примірник до університету в Міссурі, де працює Майлз Фолей (відомий американський

фольклорист, дослідник епосу). Він дуже зацікавився цим виданням. Ця конференція була чудово спланована і презентована”. Від Тома МакКіна (Великобританія): “Шановна пані директор Ганно Скрипник, велика подяка за все, за те, що Ви запросили нас, все чудово підготували і за тепле відношення до нас у Вашій чудовій країні. Я сподіваюсь повернутися коли-небудь в майбутньому та пізнати Вкраїну ще більше, вивчити її прекрасні народні традиції”. Від Лері Сіндергард (США): “Дуже дякуємо за чудову баладну конференцію в Києві, мені дуже приємно, що вона пройшла з успіхом. Ми також були приємно вражені теплим ставленням до нас та до інших гостей”. Від Елода Ковача (Угорщина): “Хочу висловити Вам велику подяку за чудові дні, які я зміг провести в Києві. Слава Вам. Я почувався у вашому місті дуже добре і мені здається, що інші учасники конференції теж. Зичу щасливого життя та праці в сонячному Києві”. Від Светли Петкової (Болгарія): “Ще раз дякуємо Вам за те, що наше перебування в Києві було таким успішним, і нам було дуже добре в Інституті ім. М. Рильського”. Від Агнешки Чайковської (Польща): “Дякую за запрошення на таку чудову конференцію в Києві та все добре (а було його чимало!) у Києві, з чим я зустрілася. Перебування на конференції згадую з великою приємністю”.

Після урочистого відкриття конференції, яке відбулося в ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України 6 липня 2005 р., та пленарного засідання її учасники ознайомилися з Музеєм народної архітектури та побуту в Пирогові, де ввечері були зачаровані неповторним колоритом традиційного календарно-обрядового свята Івана Купала, яке протягом останніх років щороку відтворюється в цей день.

Треба сказати, що в усіх країнах світу, де відбуваються міжнародні баладні конференції, вони, як правило, привертають увагу найвищих посадових осіб тієї чи іншої держави, що засвідчує одну з важливих засад ЮНЕСКО про охорону фольклору як національної пам'ятки. Народна культура і зокрема фольклор займають важливе місце в культурній політиці Київської міської адміністрації та її голови Олександра Омельченка. Тому особливою подією стало привітання учасників 35 Міжнародної баладної конференції, що відбулося 8 лип-

ня в Українському Домі, від київського міського голови Олександра Омельченка, яке було урочисто виголошено першим заступником начальника Управління культури, мистецтв та охорони культурної спадщини м. Києва В. Лівницькою. В ньому було підкреслено не тільки важливість такого представницького форуму в Україні та в Києві, а й відзначено величезний внесок, який здійснив ІМФЕ ім. М. Т. Рильського під керівництвом його директора — член-кореспондента НАН України, професора Ганни Скрипник для вивчення та популяризації народної культури та фольклору. Подяками київського міського голови Олександра Омельченка з врученням пам'ятних знаків та іменних годинників було відзначено за ініціативою Управління культури м. Києва, яке очолює Олександр Биструшкін, десять зарубіжних учасників, які доклали чимало зусиль для того, щоб цей захід відбувся саме в Києві. Гості були приємно вражені високою оцінкою їхньої міжнародної наукової діяльності. Співробітники Головного Управління культури м. Києва О. Дяткова та К. Смольська зробили для учасників конференції ще один незабутній подарунок — концерт Київського академічного театру українського фольклору “Берегиня” (керівник — народний артист України М. Буравський), блискучий виступ якого надовго запам'ятався всім присутнім в залі Кобзарської світлиці. В Українському Домі виступив також кобзар Степан Щербак, майстерно виконавши декілька українських народних дум. Прозвучала також і шотландська народна балада у виконанні Томаса МакКіна з Абердина.

Учасники конференції були також захоплені чудовою постановкою опери С. Гулака-Артемовського “Запорожець за Дунаєм” в Національній Опері України, фестивалем “Країна мрій”, що в цей час відбувався в Києві. Як дослідники народної культури вони були вражені експозицією Музею українського декоративно-ужиткового мистецтва Києво-Печерської Лаври, де завдяки сприянню його директора А. В'ялець для них була організована кваліфікована екскурсійна програма. Надовго запам'ятається їм поїздка до старовинного Чернігова та чарівні краєвиди під час прогулянки по Дніпру, що були добре організовані за допомогою туристичної фірми “Данапріс”. Українську

вишиванку, яку проф. Діас Маркес з Португалії придбав в перший день в Пирогові, він з гордістю та шанобливістю одягав на всі урочисті заходи в Києві.

Для кожної конференції важливе місце має обговорення доповідей та підведення підсумків. Традиційним місцем дискусій Міжнародної Комісії з дослідження народних пісень та балад стали бізнес-мітинги, що відбуваються в день закриття конференції, де окреслюються плани на майбутнє, обирається місце проведення наступної конференції. Як правило, для кожної країни така пропозиція — це свідчення про визнання за кордоном її наукових досягнень. Президент Комісії проф. Кафедри європейської етнології Мюнхенського університету Сабін Вінкер-П'єфо, як і інші виступаючі, відзначили високий науковий рівень та гарну організацію конференції в Києві.

Директор ІМФЕ ім. М. Т. Рильського Ганна Скрипник подякувала в свою чергу за позитивну оцінку діяльності Інституту та його міжнародне визнання, презентувавши для всіх учасників видання "Українські народні думи" Катерини Грушевської, що було здійснене в Інституті, та компакт-диски з фотографіями з конференції та записами кобзаря Степана Щербака. В свою чергу В. МакКар-

ті написав баладу про Київ, яка прозвучала під час прощальної прогулянки по Дніпру.

Конференція завершилася, та серця наших гостей, як бачимо з наведених вище листів, залишилися сповнені незабутніми враженнями про Київ та Україну, про високий рівень її наукового потенціалу, про гостинність та відкритість наших людей. Кожний з них без сумніву стане прихильником України в Європі та у світі, сприятиме її позитивному іміджу. Український рушник, за словами віце-президента Міжнародної Комісії з вивчення народних пісень та балад проф. Ізабель Пір (Бельгія), має поєднати Схід і Захід: "Я завжди буду брати його з собою на всі наступні конференції. Україна має бути в Європі". Перед науковцями ІМФЕ ім. М. Т. Рильського залишається ще відповідальність знайти кошти для видання окремим томом текстів доповідей, виголошених у Києві, який повинен бути репрезентований Україною на майбутній 36-й Міжнародній баладній конференції у Фрайбергу (Німеччина) наступного року.

Найпозитивнішим результатом конференції є, безперечно, ініціатива керівництва SIEF перекласти європейськими мовами трьохтомне видання "Українські народні балади".

This article is an overlook of the 35th International Ballad Conference, which took place in Kyiv, July 6-11, 2005. This conference was important cultural event for our scientific life. This article also gives some letters of thanks, which our Institute received as a result of this conference.